



Taushetsplikt vs Opplysningsplikt sett fra AMK

Jon E Steen-Hansen

Lover og rundskriv HDir – om taushetsplikt

- PBRL
 - § 3-6. **Rett til vern mot spredning av opplysninger**
- HPL
 - **Taushetsplikt og opplysningsrett**
 - § 21. Hovedregel: Helsepersonell **skal hindre at andre får adgang eller kjennskap til opplysninger om folks legems- eller sykdomsforhold eller andre personlige forhold** som de får vite om i egenskap av å være helsepersonell
 - både en passiv plikt til å tie og en
 - aktiv plikt til å hindre at uvedkommende får tilgang
 - Taushetsbelagte opplysninger ***kan videreformidles ved samtykke eller når som unntak i lov.***
 - Taushetsplikten omfatter også opplysninger om straffbare forhold knyttet til en pasient
 - Helsepersonell har, som hovedregel, taushetsplikt overfor politiet og **skal ikke utlevere opplysninger til politiet til bruk i etterforskning uten pasientens samtykke**

HPL Opplysningsplikt

- § 31. Opplysninger til nødetater
- § 33. Opplysningsplikt til barnevernet

“Helsepersonellet skal varsle politi (og brannvesen) dersom dette er nødvendig for å avverge alvorlig skade på person eller eiendom”.

- Helsepersonell **må ofte samarbeide nødetater, for å verne om liv og helse eller for å hindre store materielle skader (REDNINGSTJENESTEN)**
 - Varslingsplikstens innhold begrenses til å gjelde kun de opplysninger som er nødvendig for å avverge skade **(Hva og Hvor)**
 - Er vilkårene for varsling oppfylt, kan ikke pasientens ønske om og ikke koble inn politi eller brannvesen, imøtekommes.
- **Formålet med bestemmelsen tilsier at det ikke kan forventes at helsepersonellet har kunnskap om situasjonen**. Det kan ikke kreves at skaden allerede har inntrådt før vilkårene i bestemmelsen er oppfylt.
- For eksempel må ikke en innringer ha gjort noe straffbart før en kan be om politibistand under et sykebesøk **(BESKYTTELSE AV INNSATSPERSONELL)**. Det må foretas en vurdering av en eventuell risiko. Et moment som kan bli aktuelt i vurderingen er dersom innringer har kommet med trusler

Samarbeid med og varsling av Politi

(Veileder fra Hdir og Pdir 2015)

Hovedregel er samtykke, ifht varsling av politi

Pasienten kan samtykke til at politiet får opplysninger

Helsepersonell kan ha rett og plikt til å utlevere taushetsbelagte opplysninger til politiet, også uten pasientens samtykke

- Ved ulykker skal helsetjenesten alltid varsle politiet hvis det er nødvendig for å **avverge ytterligere skade på pasient, eller materiell skade**. Opplysninger som er nødvendige for formålet skal gis, eksempelvis, opplysninger om *ulykkessted, ulykkestype og eventuelt antall skadde*. Navn på tilskadekomne oppgis som hovedregel ikke
- Vurderinger som må gjøres
 - Hvor mye haster det med å melde?
 - Hvor viktig er det for å avgrense skaden?
 - Hvor sannsynlig er det at skade vil inntreffe, og hva er det potensielle skadeomfanget?
 - Er skaden allerede inntruffet – vil omfanget forverres uten varsling?
 - **Er det tid til å undersøke nærmere** hvor påregnelig handlingen/skaden er, eller er det nødvendig at politiet varsles umiddelbart?
 - Helsepersonelloven stiller **ikke krav til at det sikkert** foreligger en situasjon hvor taushetsplikten kan settes til side
 - Samtidig stilles det **større krav til vurdering og visshet før politiet varsles dersom det ikke foreligger en akutt-situasjon** som krever umiddelbar inngripen

«Samtidig stilles det større krav til vurdering og visshet før politiet varsles dersom det ikke foreligger en akutt-situasjon som krever umiddelbar inngripen»

Tolking

- **AMK** (svært tidlig etter mulig skade) kan varsle Politi på et noe spinkelt kunnskapsgrunnlag
 - Beslutning om varsling må tas i løpet av et par minutter
- **Ambulanse** (tidlig etter mulig skade) må gjøre noen flere vurderinger – da situasjonen kan bedømmes på stedet, men kan varsle Politi mer liberalt enn Sykehuset
 - Beslutning om varsling må tas i løpet av en halv time
- **Sykehuset** har hånd om pasienten i et skjermet miljø, og må i større grad vurdere lovtekstens anvendelse og være mer presise i forhold til denne
 - Beslutning om varsling kan gjøres fullkvalifisert, og man har flere timer til rådighet for å innhente informasjon

Mer om varsling til Politi (Veileder fra Hdir og Pdir 2015)

- **Ved vold i nære relasjoner** skal politiet varsles dersom helsetjenesten får melding og det er **uavklart** om gjerningspersonen fortsatt utøver vold
- Hvis det etter ulykker er aktuelt å sette i gang **leteaksjoner** vil det være nødvendig for politiet å få opplysninger som bringer klarhet i hvor mange/hvem de leter etter og eventuelt hvem de ikke trenger å lete etter. I slike situasjoner skal **helsepersonell oppgi navn på pasienter som er ivaretatt av helse-tjenesten for at politiet skal få oversikt savnede og ikke binde opp ressurser til leting etter personer som er funnet**
- Hvis helsepersonell mottar eller blir kjent med **trusler mot egen eller andres sikkerhet**, og situasjonen tilsier at det er grunn til å ta truslene alvorlig, skal politiet varsles
- Dersom helsepersonell får kjennskap til at en person **utsetter andre for alvorlig fare**, skal politiet varsles. For eksempel dersom en pasient utsetter andre for alvorlig fare ved å kjøre bil påvirket av rusmidler. Det må være en nærliggende fare, for eksempel at personen er synlig beruset og stor sannsynlighet for at kjøringen vil medføre skade

Når skal politi skal ikke varsles?

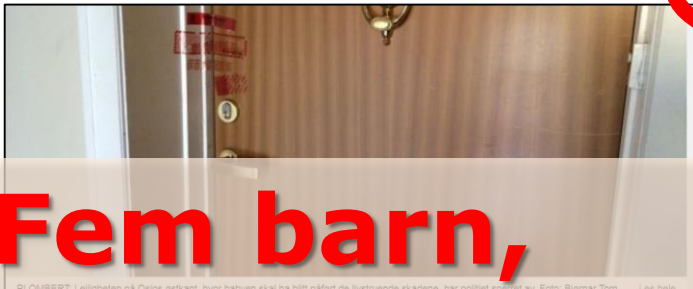
- Det ikke er behov for redning av personer eller eiendom, alternativt sikring av materielle verdier
- Politiet kun har kriminalitetsbekjempelse som oppgave i situasjonen (**ETTERFORSKNING**)
- Helsepersonell har derfor taushetsplikt om andre kriminelle forhold de skulle få kjennskap til (eks person som kjører bil uten førerkort, eller dersom helsepersonell derimot finner tunge narkotiske stoffer på et hjemmebesøk hos en pasient).

Meldeplikt til Politi ved unaturlig dødsfall (Forskrift om unaturlig dødsfall)

- Legens plikt (den som utferdiger dødsattest)
- Ivaretas ofte av prehospitaltjenester
- Definisjon – unaturlig dødsfall
 - Funn av ukjent lik
 - Ukjent årsak når døden har inntrådt plutselig og uventet
 - Dødsfall i arrest eller fengsel (sivilt eller militært)
 - drap eller annen legemskrenkelse
 - selvmord eller selvvoldt skade
 - ulykke (forlis, brann, skred, lynnedslag, drukning, fall, trafikkulykke o.l.)
 - yrkesulykke eller yrkesskade
 - feil, forsømmelse eller uhell ved undersøkelse eller behandling av sykdom eller skade,
 - misbruk av narkotika



Fem barn, under 4 års alder, dør pga foreldrenes handlinger hvert år!



PLOMBERT: Leiligheten på Oslos østkant, hvor babyen skal ha blitt påført de livstruende skadene, har politiet sikret av. Foto: Bjørnar Tom... Les hele
Baby med voldsfulle foreldre
- foreldre siktet for familievold
Foreldrene til en to måneder gammel baby er siktet for familievold. - Det er usikkert om barnet vil overleve, opplyser Oslo-politiet.

Bergen kommune politianmelder forholdet i en barnehage hvor tre søsken har meldt om vold i hjemmet uten at barnehagen gikk videre med saken.
[Nyheter](#) [Øyvind Johansen](#)
27.04.2017
Det første notatet om at barna hadde fortalt om vold i hjemmet ble levert til barnehagestyrreren i mars 2013. Et nytt notat i april året etter førte heller ikke til at styrreren foretok seg noe.

nrk Nyheter Sport Kultur TV Radio Distrikt Søk

10:46:10 Rogaland TV Radio Tips oss!

«Jeg kommer til å kvele den ungen. Han skriker så jævlig»

Faren ble avslørt av sms-er han sendte barnet i forkant før han brakk foten på sin to år gamle sønn. Nå må han sone ett år i fengsel.

Barnefaren ringte ambulansesentralen og hevdet at han hadde vært uheldig da han skulle skifte bleie på sønnen.

Den to måneder gamle babyen hadde fått et spiralbrudd i skaftet av venstre lårbein.

Fra babyens røntgenbilde.

Faren sa at beinbruddet skjedde da han løftet begge beina på sønnen for å ta av bleien mens han lå på ryggen, og at det ene beinet glapp.

Sykehuset mente skaden var uforenelig med farens forklaring.

Han ble pågrepet av politiet noen timer senere.

Den medisinske sakkyndige hevdet



Tønsbergs Blads samfunnsredaktør: - En dugnad du bør være med på

VOLD MOT BARN: Skoene på bildet tilhører en gutt som opplevde vonde ting da han var 2 år. De var en del av utstillingen «Hvis klær kunne fortelle» på biblioteket i Tønsberg, som handlet om vold mot barn. Nå ber TBs samfunnsredaktør Marie Olausen ber deg bli med på en dugnad du får vondt i magen av. **SIDE 40 OG 41**

Meldeplikt til Barnevern (Politiet)

- når det er grunn til å tro at et barn **blir eller vil bli mishandlet**
- utsatt for alvorlige **omsorgssvikt**
- når det er grunn til å tro at et barn **har en livstruende eller annen alvorlig sykdom eller skade og ikke kommer til undersøkelse eller behandling**
- eller at et barn med nedsatt funksjonsevne eller et spesielt hjelpetrengende barn **ikke får dekket sitt særlige behov for behandling eller opplæring,**
- når et barn viser **alvorlige atferdsvansker** i form av alvorlig eller gjentatt kriminalitet, misbruk av rusmidler eller en annen form for utpreget normløs atferd,
- når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli utnyttet til **menneskehandel.**

Helsetjenesten har hatt store utfordringer med å melde om mulig barnemishandling

- Christoffersaken
 - Han ble mishandlet, ble sett og diskutert, ingen meldte til barneverntjenesten
 - Historien fra mor og stefar: Falt fra stol, falt over tørkestativ, aggressiv, voldelig adferd, Ritalinoverdose
 - Første innleggelse med traumer SIV 17.01.2005, døde av skader og kvelning 02.02,2005
- Hvert år dør 5 barn under 4 år som følge av foreldrenes handlinger
 - Shaken baby
 - Brudd hos barn som ikke kan gå
 - Blåmerker på uvanlige steder
 - Brannskader på uvanlige skader
 - Lite sannsynlige skademekanismer
- Barneombud (nå tidligere) Anne Lindbo mener at ambulansetjenesten må melde, slik at Politi kommer tidlig
- Professor Tormod Rognum (rettsmedisinsk institutt) støtter at AMK varsler tidlig ved «fall fra stallebord» etc